

Vykypěl, Bohumil

Slované mezi Sálou a Nisou

Opera Slavica. 2023, vol. 33, iss. 2, pp. 101-102

ISSN 1211-7676 (print); ISSN 2336-4459 (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/OS2023-2-12>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/digilib.78295>

License: [CC BY-SA 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Access Date: 25. 02. 2024

Version: 20230705

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

<https://doi.org/10.5817/OS2023-2-12>

Slované mezi Sálou a Nisou

WENZEL, W.: *Slawen zwischen Saale und Neiße. Namenkundliche Studien*. Herausgegeben von Andrea Brendler und Silvio Brendler. Hamburg: Baar-Verlag 2021. 176 s. ISBN 978-3-935536-15-8.

Walter Wenzel je zkušený a zasloužilý pracovník na poli bádání o slovanské onomastice v Německu. Jeho nejnovější kniha (doufáme, že ne poslední, jak píše v úvodu) přináší 13 textů o otázkách slovanských místních, osobních a kmenových jmen. Uvedena je teoretickým pojednáním o klasifikaci starolužických proprií; tato klasifikace přitom nejen orientuje ve spleťtém materiálu, ale zároveň poskytuje pohodlný explikativní nástroj (*Die Klassifizierung der altsorbischen Orts-, Personen und Stammesnamen*, s. 13–26). V další kapitole autor ukazuje, že jména slovanských kmenů se v jediném latinském prameni nezřídka vyskytují ve dvojí podobě, a naznačuje, jak tento problém řešit (*Doppelbenennung slawischer Stämme*, s. 27–36). Třetí kapitola má za téma výpovědní hodnotu místních jmen o průběhu slovanské migrace ve středověku (*Die Herkunft der Slawen zwischen Elbe und Saale im Licht der Namen*, 37–49). Několik dalších kapitol pojednává o slovanských místních a kmenových jménech v konkrétních oblastech: v Sasku (*Der Slawengau Rochelinzi im Licht der Ortsnamen*, s. 50–59; *Der Slawengau Plisni im Licht der Ortsnamen*, s. 60–78), v Dolní Lužici (*Die Slawenstämme der Niederlausitz, ihre Namen und Siedlungsgebiete*, s. 79–95) a v Horních Francích (*Oberfränkische Ortsnamen slawischer Herkunft*, s. 96–99; *Neuinterpretation der bayernslawischen Ortsnamen Gödnitz, Görnitz und Selbitz mit Schlussfolgerungen zur Siedlungsgeschichte*, s. 100–112). Ve třech kapitolách pak autor předkládá nové výklady některých starolužických toponym a kmenových jmen (*Schwer deutbare altsorbische Ortsnamen*, s. 113–118; *Neue Deutungen altsorbischer Orts- und Stammesnamen*, s. 119–129; *Die altsorbischen Osěk- und Osěč-Namen*, s. 130–137). Poslední kapitola je programová: píše se v ní o zásadách tvorby atlasu slovanských toponym (*Ziel und Gestaltung eines slawischen Ortsnamenatlasses*, s. 138–148). Nakonec se ještě přidává exkurs, pojednávající širě o etymologicky málo jasném komponentu *-mir/-mer* ve slovanských osobních a místních jménech (*Die Vollnamenhiinterglieder -mir und -mer in slawischen Personen und Ortsnamen*, s. 149–163).

Otázky výkladu starých toponym a antroponym jsou stejně obtížné jako přitažlivé: obtížné empiricky pro charakter doložení těchto jmen, obvykle cizojazyčně přefiltrovaných a bez širšího textového kontextu, i jazykově pro jejich parasystémovost, přitažlivé pak pro jejich potenciálně značnou historickou výpovědní hodnotu. Jsme

rádi, že se Walter Wenzel do této nelehké práce za nás pustil a knihu – a ovšem i autorovy další práce – doporučujeme k pozornosti jazykovědcům i historikům.

Bohumil Vykypěl

Bibliografie:

WENZEL, W.: *Slawen zwischen Saale und Neißة. Namenkundliche Studien*. Herausgegeben von Andrea Brendler und Silvio Brendler. Hamburg: Baar-Verlag 2021. 176 s. ISBN 978-3-935536-15-8.

About the author

Bohumil Vykypěl

Czech Language Institute, Czech Academy of Sciences, Brno, Czechia

vykypel@ujc.cas.cz

<https://orcid.org/0000-0001-8345-0047>

Toto dílo lze užit v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>). Uvedené se nevztahuje na díla či prvky (např. obrazovou či fotografickou dokumentaci), které jsou v díle užity na základě smluvní licence nebo výjimky či omezení příslušných práv.